

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudců Mgr. Josefa Straky a Mgr. Karla Ulíka ve věci

navrhovatelky: **a) Ing. J. V.**

bytem X,

b) Bc. J. U.,

bytem X,

obě zastoupeny advokátkou Mgr. Pavlou Krejčí,
sídlem Vinohradská 938/37, 120 00 Praha 2

proti

odpůrcům:

1. Magistrát města Kladna,

sídlem náměstí starosty Pavla 44, 272 52 Kladno

zastoupen advokátem JUDr. Františkem Hrudkou

sídlem Vodičkova 30, 110 00 Praha 1 – Nové město

2. Občanská demokratická strana,

sídlem Truhlářská 1106/9, 110 00 Praha 1 - Nové Město

zastoupena zmocněnkyní J. V., bytem X

3. Volba pro Kladno,

sídlem Petrohradská 999, 272 01 Kladno

zastoupena zmocněnkyní M. M., bytem X

4. Svoboda a přímá demokracie (SPD),

sídlem Vašíčkova 3051, 272 01 Kladno

zastoupena zmocněnkyní S. Č., bytem X

5. Opravíme Kladno-Piráti a STAN,

sídlem Saskova 1962, 272 01 Kladno

zastoupena zmocněnkyní L. C. Ch., bytem X

6. ANO 2011,

sídlem Babická 2329/2, 140 00 Praha 4 - Chodov

zastoupena zmocněnkyní A. Č., bytem X

7. Mgr. Milan Volf, nar. X,

bytem X,

8. MUDr. David Homer, nar. X,

bytem X,

o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva Statutárního města Kladna konaných ve dnech 23. a 24. 9. 2022,

takto:

- I. Návrh se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a obsah návrhu

1. Společným návrhem podle § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „VolZ“) ve spojení s § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), se navrhovatelky domáhají vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva Statutárního města Kladna (dále jen „zastupitelstvo Kladna“) konaných ve dnech 23. a 24. 9. 2022.
2. Navrhovatelky namítají, že volby do zastupitelstva se konaly způsobem neslučitelným s principy právního státu založenými na účtě k právu a svobodám člověka. Narušení těchto principů došlo v důsledku jednání odpůrce 3 (strana Volba pro Kladno), resp. minimálně dvou jeho kandidátů, konkrétně odpůrce 7 (Mgr. Milan Volf) a odpůrce 8 (MUDr. David Homer). Odpůrce 3 totiž použil k vedení kampaně billboardy, na kterých jsou vyfoceny zjevně sociálně slabé osoby obklopené nepořádkem a vedle nich jsou vyfotografováni odpůrci 7 a 8, přičemž odpůrce 8 je na fotografii oblečen jako lékař a v ruce drží amputační pilku a listonův amputační nůž v poloze pod krkem, odpůrce 7 má výhrůžně zvednutý prostředníček a pod nimi je uveden nápis „*NIKDO NÁM TADY NEPOŘÁDEK DĚLAT NEBUDE*“ (k podobě tohoto billboardu podrobněji viz níže odst. 13 tohoto usnesení). Billboardy s touto fotografickou koláží byly po dobu volební kampaně umístěny minimálně v Unhošťské a Kročehlavské ulici, které jsou téměř v centru u výpadevky na Prahu, takže si jich musela všimnout většina občanů. Tatáž fotografická koláž byla umístěna též na webových stránkách odpůrce 3 www.volbaprokladno.cz, kde byl v aktualitách k datu 15. 9. 2022 uveden text, jehož autorem je odpůrce 7 a v němž se ztotožňuje s hodnotami vypočtenými v billboardové koláži (citace tohoto textu viz níže odst. 14 tohoto usnesení). Tento způsob vedení volební kampaně navrhovatelky považují za nebezpečný a nezodpovědný vůči občanům, neboť jde o propagaci násilí jako řešení sociálních problémů.
3. Navrhovatelky připouštějí, že situace v Kladně není jednoduchá, a to zvláště v některých lokalitách, avšak nepřejí si, aby se volební kampaň u nich ve městě uskutečňovala v duchu zvoleném odpůrci 7 a 8 a aby bylo možno používat argumenty podobného ražení k ovlivnění voličů. Takové volby nelze považovat za demokratické, neboť chování odpůrců 7 a 8 podstatně vybočilo z demokratických pravidel, neboť porušuje princip politického systému založeného na volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítající násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů ve smyslu čl. 5 Ústavy. Rovněž porušují princip garance základních práv bez rozdílu ve smyslu čl. 3 Listiny a princip práva na zachování lidské důstojnosti ve smyslu čl. 10 Ústavy. Navrhovatelky rovněž připouštějí, že neví a nejsou schopny prokázat, do jaké míry bylo chování voličů ovlivněno inkriminovanou volební propagací. Mají však za to, že s ohledem na výsledek 36,68% pro odpůrce 3 muselo daným jednáním ovlivnit výsledek

celých voleb, resp. minimálně hrubě ovlivnit volbu kandidátů kandidujících za odpůrce 3 ve smyslu § 60 odst. 1 VolZ.

4. Navrhovatelky dále zdůrazňují, že jim je znám judikaturou vytvořený volební algoritmus přezkumu voleb, ten však zjevně nezahrnuje všechny případy, při kterých lze volby prohlásit neplatnými. V této souvislosti připomínají nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 1. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 57/10 (dále jen „nálezy ÚS 57/10 *Krupka*“), v němž bylo dovozeno, že volby lze zrušit tehdy, pokud zájem na ochraně demokratického právního státu převažuje nad zájmem nad minimalizací zásahu soudu do vůle voličů. Je zjevné, že v případě porušení některého z ústavních práv soud oprávnění k takovému zásahu má. Jinak by tolerance k podobnému jednání ve volbách mohla vést ke značnému posunu morálních hranic celé společnosti, což navrhovatelky považují za značně nebezpečné. V závěru analyzují vývoj stávající úpravy volebních zákonů, které dle jejich názoru neobsahují dostatečné nástroje pro případný zásah do volebního procesu ještě před samotným rozhodnutím voličů, kdy zejména po novelizaci účinné od 1. 1. 2017 je zásah soudu možný jen v případě porušení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb či volby kandidáta, v důsledku čehož se část ústavních práv ocitá v rámci volební kampaně zcela bez ochrany.
5. Navrhovatelky primárně navrhuji vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva Kladna jako celku. Pro případ, že by soud shledal, že nejsou dány důvody pro vyslovení neplatnosti voleb jako celku, navrhuji rozhodnout o neplatnosti volby všech kandidátů a všech jejich případných náhradníků zvolených za odpůrce 3. Pro případ, že by soud dospěl k závěru, že namítanou vadu volebního procesu lze přičítat pouze odpůrcům 7 a 8 a že ostatní kandidáti a náhradníci zvolení za odpůrce 3 zákon neporušili, navrhuji rozhodnout o toliko o neplatnosti volby odpůrců 7 a 8 coby kandidátů zvolených za odpůrce 3.

II. Vyjádření dalších účastníků řízení

6. Odpůrce 1 ve vyjádření zrekapituloval výsledky voleb, načež zkonstatoval, že neeviduje žádné nesrovnalosti, ať už jde o přípravu voleb a volební kampaně či o průběh voleb, hlasování a následné sčítání. Okrskové komise nehlásily žádné incidenty, není evidována žádná stížnost na technické zabezpečení, ani nejsou známy žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit porušení VolZ. Návrh považuje za nedůvodný a navrhuje jeho zamítnutí.
7. Odpůrci 2, 4, 5 a 6 se k návrhu nevyjádřili.
8. Odpůrci 3, 7 a 8 podali společné vyjádření. Předně zdůraznili požadavek na minimalizaci zásahů soudní moci do volebních procesů vymezených judikaturou Ústavního soudu (v této souvislosti citují zejména nálezy ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, ze dne 19. 10. 2004, sp. zn. II. ÚS 540/02, ze dne 15. 2. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, či ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4178/18). Připomněli, že s účinností od 1. 1. 2017 k vyslovení neplatnosti voleb nepostačuje důkazně podložená možnost ovlivnění, nýbrž je třeba prokázat samotné ovlivnění výsledků voleb, a to dokonce v intenzitě hrubého ovlivnění. K obsahu samotné volební kampaně připomínají, že ji vedli formou tiskovin doručovaných občanům Kladna, dále formou umisťování volebních hesel a sdělení na billboardy a na reklamní plochy, s využitím internetových stránek a sociálních sítí a osobních kontaktů s voliči. V návrhu označované billboardy s inkriminovanou koláží byly na území města Kladna rozmístěny v celkovém počtu 5 kusů z celkem 140 kusů, což vylučuje ovlivnění výsledků voleb v sedmdesátitisícovém městě. Využití navrhovatelkami vytýkaného zobrazení tedy bylo

zcela okrajové. Odpůrci 3, 7 a 8 dále nesouhlasí s názorem navrhovatelek, že by předmětné billboardy byly způsobilé jakkoli porušit principy zakotvené v Ústavě či Listině. Jsou přesvědčeni, že šlo o vyobrazení použité s patřičnou stylizací a nadsázkou (černý humor), a takto je třeba na ně nahlížet. Navíc jde o zinscenovanou koláž vytvořenou profesionály, osoby na ní zobrazené jsou herci. Takové vyobrazení není v žádném případě motivováno rasově ani etnický či jinak diskriminačně, ani nejde o výzvu k násilí, ale spíše o zdůraznění toho, že problémy pořádku a čistoty na některých veřejných prostranstvích je třeba spíše aktivně řešit, než před nimi zavírat oči. Rovněž by neměla být podceňována schopnost voličů tuto stylizaci a nadsázkou rozpoznat. V této souvislosti odpůrci 3, 7 a 8 vyslovili lítost nad tím, pokud se navrhovatelky cítily nadsázkou tohoto rázu dotčeny a považovaly ji za nekorektní. Nicméně jsou přesvědčeni, že užitím předmětných billboardů nedošlo k zásahu do lidské důstojnosti jakékoli osoby ani k porušení jakýchkoli ústavou zaručených práv. Odpůrci dále poukazují na srovnání s předchozími volbami do zastupitelstev obcí konaných ve dnech 5. - 6. 10. 2018, v nichž odpůrce 3 získal 34,23 % odevzdaných hlasů a 13 mandátů, což je obdobný výsledek jako v nynějších volbách konaných ve dnech 23. - 24. 9. 2022, kdy při přibližně stejné volební účasti získal 36,68 % odevzdaných hlasů a 14 mandátů. Voliči v Kladně jsou tudíž dlouhodobě věrní odpůrci 3, navíc v roce 2018 i v roce 2022 nejvíce preferenčních hlasů z osob kandidujících za odpůrce 3 získali právě odpůrci 7 a 8. Z toho je patrné, že je zde velký odstup od ostatních volebních stran a hnutí, tudíž nelze předpokládat, že by navrhovatelkami vytýkaná vyobrazení na billboardech mohla jakkoli ovlivnit výsledky voleb do zastupitelstva, natož hrubě. Ostatně i navrhovatelky samy připouštějí, že nejsou schopny prokázat, do jaké míry bylo chování voličů ovlivněno předmětnou volební propagací. Odpůrci 3, 7, a 8 tedy shrnují, že v daném případě nebyla splněna žádná z podmínek testu pro přezkum voleb ve smyslu judikatury Ústavního soudu, a proto považují návrh navrhovatelek za nedůvodný. Navrhují jeho zamítnutí.

9. Na vyjádření odpůrců 3, 7 a 8 zareagovaly navrhovatelky stručnou replikou, ve které připomínají, že volební agitace prostřednictvím namítané koláže byla použita ještě na dalších třech billboardech a dále v pátém díle volebních novin distribuovaných odpůrcem 3 v počtu 30 000 kusů. I tyto skutečnosti představují porušení VolZ, je zřejmé, že předmětnou koláží museli být ovlivněni téměř všichni voliči zastupitelstva Kladna. I kdyby se tato koláž objevila pouze na jednom místě, je její obsah dle navrhovatelek nesouladný s ústavními principy, což by mělo diskvalifikovat její průvodce z voleb.

III. Splnění procesních podmínek

10. Soud ověřil, že návrh byl podán včas, neboť byl soudu doručen před uplynutím desetidenní lhůty od vyhlášení celkových výsledků voleb ve Sbírce zákonů dne 27. 9. 2022 (sdělení č. 95/2020 Sb.). Návrh byl podán osobami k tomu oprávněnými, neboť obě navrhovatelky jsou zapsány ve stálém seznamu voličů (§ 60 odst. 1 VolZ), což soud ověřil ze stálého seznamu voličů vedeného odpůrcem 1 ke dni konání voleb. Jde tedy o návrh včasný, přípustný a věcně projednatelný.
11. Z obsahu návrhu je zřejmé, že směřuje primárně na vyslovení neplatnosti voleb, byť obsahuje též eventuální petity směřující na vyslovení neplatnosti volby konkrétních kandidátů. Jelikož nosná skutková tvrzení a právní argumentace návrhu brojí proti způsobu vedení volební kampaně, která přirozeně souvisí s volbami jako celkem, projednal

soud věc jako návrh na neplatnost voleb (k eventuálním petitům podrobněji viz odst. 30 tohoto usnesení).

IV. Skutková zjištění

12. Soud předesílá, že mezi účastníky (resp. mezi navrhovatelkami a odpůrci 3, 7 a 8, kteří se vyjádřili k předmětu návrhu) v zásadě nejsou sporné podstatné skutkové okolnosti. Mezi účastníky není sporné, že navrhovatelkami popisovaná grafická koláž (billboard) byla skutečně použita za účelem volební propagace odpůrce 3 a jeho kandidátů odpůrců 7 a 8. Stejně tak není sporný obsah předmětné koláže, ani že kromě billboardových ploch ve městě byla zveřejněn též na webových stránkách a facebookovém profilu odpůrce 3. Lze tedy vycházet z toho, že vlastní vizuální podoba inkriminované koláže (billboardu) je dotčeným účastníkům známa, proto není nezbytné je předvolávat k jednání toliko za účelem seznámení s konkrétní fotografií či konkrétním náhledem webové stránky. Z tohoto důvodu soud postupoval dle § 90 odst. 3 věty druhé s. ř. s. a ve věci nenařizoval jednání, přičemž při zjišťování skutkového stavu vycházel z listin a internetových odkazů, na něž obě strany shodně odkazují (byť s odlišnou právní argumentací), a dále ze správního spisu (volební dokumentace) poskytnutého volebním orgánem.
13. Inkriminovaná grafická koláž vypadá následovně: Levou část zabírá fotografie skupiny opilých a zanedbaných lidí sedících nebo ležících v městském parku, v popředí je převrácená popelnice, okolo se válejí odpadky. Nad touto scénou je velký nápis „*NIKDO NÁM TADY NEPOŘÁDEK DĚLAT NEBUDE!*“ Vpravo od této scény je fotografie dvou stojících mužů – odpůrců 7 a 8. Odpůrce 8 je oblečen v bílém lékařském plášti, na krku má stetoskop, v pravé ruce drží amputační nůž a v levé amputační pilku. Odpůrce 7 jej drží pravou rukou za rameno a levou ruku má zdvihnutou a se vztyčeným ukazováčkem (tedy nikoliv prostředníčkem, jak uvádějí navrhovatelky), pod ním je grafické logo odpůrce 3. Pod fotografickou částí je tučným zeleným písmem na bílém poli uveden doprovodný text: „*MILAN VOLF: S BOJEM PROTI NEPŘÍZPŮSOBIVÝM NIKDY NEPŘESTANU*“.

25.09.22 0:01

Milan Volf: S bojem proti nepřizpůsobivým nikdy nepřestanu | VOLBA PRO Kladno.cz

MILAN VOLF: S BOJEM PROTI NEPŘIZPŮSOBIVÝM NIKDY NEPŘESTANU

(/facebook) (/twitter) (/email)

(https://www.addtoany.com/add_to/whatsapp?linkurl=https%3A%2F%2Fwww.volbaprokladno.cz%2Fudalost%2F15-09-22-milan-volf-s-bojem-proti-nepřizpůsobivým-nikdy-nepřestanu&linkname=Milan%20Volf%3A%20S%20bojem%20proti%20nepřizpůsobivým-nikdy-nepřestanu)

Pro lepší představu soud přikládá obrazový náhled předmětné koláže:

14. Na webových stránkách odpůrce 3 (v záložce <https://www.volbaprokladno.cz/udalost/15-09-22-milan-volf-s-bojem-proti-nepřizpůsobivým-nikdy-nepřestanu>; ve stavu ke dni doručení návrhu) se pod předmětnou grafickou koláží nachází text následujícího znění (zvýraznění odpovídá citaci):

„Politické kampaně bývají fádní, proto v každých volbách jdeme na pár billboardech (viz obrázek) o trochu dál... Letos ale s kolegou a doktorem Davidem Homerem přistupujeme s nadsázkou k vážnému tématu, a i když si myslíme, že to někomu vyvolá úsměv na tváři, slízneme taky kritiku a budeme předmětem peprné polemiky. Dobře o mně víte, že k nepřizpůsobivým občanům nikdy nenajdu pochopení a léta s nimi bojuji – zde jde o můj nadsázkový pohled a s touto koláží, kterou můžete vidat na několika plochách v ulicích, se ztotožňuji.

Kvůli nepřizpůsobivým jsem byl dříve například nucen vyhlásit nad celým Kladnem bezdoplatkovou zónu, letos přijmout vyhlášku o zabezpečení místního pořádku či návštěvní řád Dvořákových sadů s celkem neuvěřitelnými body, pod které bych nevěřil, že se někdy budu muset podepsat... Reorganizovali jsme a posílili městskou policii, která k nepřizpůsobivým přistupuje nekompromisně, dělá maximum a už nyní je to v řadě lokalit hodně znát. Omezili jsme a regulujeme problematiku ubytovny, upravili jsme pravidla pro přidělování městských bytů, která byla bývalou koalici nastavena k nepřizpůsobivým velmi vstřícně. Museli jsme tedy systém přenastavit tak, aby zvýhodňoval naopak naše slušné občany – ať už samoživitele či rodiny, které si nemohou dovolit hypotéku, nebo seniory. Stát městům v této problematice svazuje ruce a nedává jim žádné nástroje, nicméně já ve svém úsilí nikdy nepolevím.

Mgr. Milan Volf^{sc}

Citovaný text je na předmětné webové adrese zveřejněn s datem 15. 9. 2022. V dolní části jsou odkazy na další články, z nichž jeden s datem 1. 7. 2022 je nadepsán „Prosadili jsme novou vyhlášku aneb účinný nástroj proti nepřizpůsobivým“ a je doprovázen headlinovou

fotografií muže v ošoupaném oblečení, který sedí před popelnicí s lahví v ruce, a před ním stojí jiný člověk, jemuž je na předmětné fotografii zabírána pouze ruka svírající tyč.

15. Mezi účastníky je dále nesporné, že odpůrce 7 byl v předchozím volebním období (2018-2022) primátorem Kladna a že odpůrce 8 je profesí lékař.
16. Pokud jde o další listiny předložené odpůrci 3, 7 a 8 (volební noviny obsahující rozhovory s jednotlivými kandidáty odpůrce 3, brožura s jeho programem, profily dalších kandidátů apod.), soud nepovažoval za nezbytné se jimi podrobněji zabývat, neboť navrhovatelky nespoujají, že k vedení volební kampaně bylo ze strany odpůrce 3 a jeho kandidátů užito i jiných forem propagace než výlučně inkriminované grafické koláže, a ani soud nemá důvod toto zpochybňovat. Soud se stejně tak podrobněji nezabýval, jaká byla četnost fyzického rozmístění inkriminované koláže v ulicích Kladna a v jakém rozsahu bylo distribuováno páté číslo volebních novin, v němž se inkriminovaná koláž objevila, neboť došlo-li k jejímu zveřejnění na internetu, navíc na sociální síti facebook, pak se z ní bez dalšího stala veřejně přístupná informace dostupná neomezenému okruhu osob. Soud proto při dalším posuzování věci vychází ze zjištění, že předmětná koláž včetně doprovodného textu byla veřejně dostupná a objektivně k dispozici každému potenciálnímu voliči v Kladně.

V. Posouzení návrhu soudem

17. Podle § 60 odst. 3 VolZ „[n]ávrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb.“
18. Jak správně připomněli účastníci ve svých podáních, pro vyslovení neplatnosti voleb judikatura dovodila tzv. třístupňový test (přezkumný algoritmus), při kterém je třeba zkoumat:
 - (1.) zda došlo k tvrzené nezákonnosti, tzn. porušení příslušného volebního zákona nebo jiného právního předpisu vázajícího se na volební proces [viz usnesení Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 36/2006-21, č. 960/2006 Sb. NSS, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 4/11)];
 - (2.) zda mezi zjištěným porušením volebního zákona a výsledkem napadené volby (napadeného hlasování či napadených voleb) existuje přímý vztah; tj. příčinná souvislost porušení s volebními výsledky;
 - (3.) zda zjištěná protizákonnost je natolik intenzivní, že by bylo možno se důvodně domnívat, že pokud by k dané nezákonnosti nedošlo, pak by volby dopadly zcela odlišně (srov. odst. 44 usnesení NSS ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 44/2013 – 72, dále odst. 63 usnesení NSS ze dne 10. 11. 2016, č. j. Vol 4/2016 – 191). Tato poslední podmínka byla v důsledku přijetí zákona č. 322/2016 Sb. s účinností od 1. 1. 2017 zpřísněna v tom smyslu, že zásah volebního soudu již není podmíněn pouhou potencialitou vlivu zjištěné protizákonnosti na výsledky voleb, nýbrž je nutné, aby porušení zákona výsledky voleb skutečně ovlivnilo, a to hrubým způsobem (srov. odst. 19 až 23 usnesení NSS ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018 – 33, č. 3717/2018 Sb. NSS)

19. Kritéria shora specifikovaného třístupňového je třeba uplatnit i na nyní posuzovanou věc, která je specifická tím, že namítaná volební vada má spočívat ve způsobu vedení volební kampaně.
20. Problematika vedení volební kampaně je velmi kuse upravena v ustanovení § 30 VolZ, jež neobsahuje výslovný požadavek na čestné a poctivé vedení volební kampaně, který je jinak upraven ve všech ostatních volebních zákonech (§ 35 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky, § 16 odst. 5 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu, § 59 odst. 5 zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu, § 56a odst. 4 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů). Z toho ovšem nelze dovodit, že by pro volební kampaň ve volbách do zastupitelstev obcí neplatily žádné mantinely. Zájem na čestném a poctivém vedení volební kampaně je stejný, ať již jde o volby do zastupitelstev obcí nebo o volby jiné. Z této úvahy vyšel například i nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14, v němž bylo dovozeno, že ačkoliv zákon o volbách do zastupitelstev obcí neobsahuje na rozdíl od ostatních volebních zákonů požadavek čestnosti a poctivosti volební kampaně, je třeba při posuzování dopadu způsobu vedení kampaně na platnost voleb do zastupitelstva obce uplatnit stejná hlediska jako v případech těch voleb, pro něž zákon výslovně výše uvedený požadavek stanoví.
21. Navrhovatelky proto mohly – i navzdory absenci výslovné úpravy v ustanoveních VolZ – namítat nezákonnost způsobu vedení volební kampaně kvůli nedodržení požadavků na čestný a poctivý charakter jejího vedení. To také přiléhavě činily, neboť jak plyne z obsahu jejich návrhu, rozpor s požadavky na čestnost a poctivost vedení volební kampaně je spatřován v tom, že v rámci volební kampaně odpůrce 3 (coby strany) a odpůrců 7 a 8 (coby kandidátů) byla jako propagační materiál užita grafická koláž (billboard), jejíž vyznění považují za nevhodné, neboť je v něm spatřují nabádání k užití násilí jako způsobu řešení sociálních problémů, což shledávají v rozporu se základními principy demokratického státu vyjádřenými v Ústavě a Listině.
22. K otázce obsahu volební kampaně a jejímu možnému vlivu na výsledek voleb se podrobně vyjádřil Ústavní soud v nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04: *„Pokud jde o obsah volební kampaně, je si Ústavní soud vědom, že v jejím průběhu jsou voličům často velmi emocionální a vyostřenou formou předkládány argumenty, které mají ovlivnit jejich volební chování a rozhodnutí, koho budou volit. Smyslem volební kampaně v pluralitní demokracii však je nepochybně také to, aby byly posouzeny i ty nejkontroverznější otázky programu politických stran a kandidátů obecně, tak i jejich osobních vlastností a způsobilosti zastávat volenou veřejnou funkci. Jen v takovém případě budou moci voliči rozhodovat se znalostí věci a jen tak může být naplněna ústavní zásada, podle které je lid zdrojem veškeré státní moci. Pokud volební zákon hovoří o požadavku čestného a poctivého vedení volební kampaně, má tím na mysli to, co se dříve označovalo jako čistota voleb (srov. § 56 odst. 1 zákona č. 75/1919 Sb., řád volební v obcích republiky Československé). Nelze však tyto pojmy vykládat z hlediska soukromého práva a obecné morálky, neboť jde o jejich použití v podmínkách volební kampaně, která není ničím jiným než bojem o hlasy voličů. Jeho negativní projevy lze regulovat, nelze je však zákonem vyloučit. Ústavní soud v této souvislosti považuje za instruktivní uvést nálezy Volebního soudu z 23. 4. 1926 (Sbírka zásadních rozhodnutí a usnesení volebního soudu. IV. díl, Praha 1928, č. 183, s. 58), ve kterém tento soud v podobné souvislosti uvedl, že požadovaným "vážným porušením svobody a čistoty voleb je ovšem i nepřipustná agitace, která se zvrhá v terror, jímž činí se fyzický a psychický nátlak na volné rozhodnutí voličů tou měrou, že ani tajnost volby není s to, aby svobodné rozhodnutí voličovo zabezpečila. Nepřestoupila-li však*

agitace těchto hranice, nelze v ní spatřovati porušení svobody a čistoty voleb, byť i vycházela od osob úředních“ (zdůraznění zde i dále v textu doplněno zdejším soudem). Podobně NSS v usnesení NSS ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 44/2013 – 72, odst. 37, dovodil, že „[j]edním ze zákonných limitů (zejména) pro negativní kampaně je povinnost vést kampaň čestně a poctivě a především zákaz zveřejňovat nepravdivé údaje. Soud citované zákonné ustanovení interpretuje jako výraz zvýšené pozornosti zákonodárce ve vztahu právě k období volební kampaně, která se vyznačuje často velmi emotivní, napjatou a mnohdy i iracionální atmosférou. Ani v období volební kampaně však nepanuje „právní vakuum“ vyplňované výhradně volebním zákonem. I v období té nejžhavější fáze volební kampaně si všichni její aktéři musí být neustále vědomi toho, že se mohou dopustit porušení řady právních předpisů nejen z oblasti volebního práva, ale také správního, občanského, mediálního či dokonce trestního práva. Posláním volebního soudu není zastávat pozici jakéhosi monopolního ochránce korektnosti celého volebního procesu. Tento úkol přísluší i jiným orgánům veřejné moci a je věcí jednotlivých kandidátů a koneckonců i voličů, aby se svým aktivním jednáním zasazovali o férovost voleb. Možnosti volebního soudu jsou totiž poměrně limitované: jeho pravomocí je pouze rozhodnout o neplatnosti voleb, což je natolik závažný zásah do projevené vůle voličů, že k němu lze přistoupit pouze ve výjimečných případech.“

23. Soud připouští, že obsah inkriminované koláže (billboard) je přinejmenším kontroverzní a má dosti expresivní vyznění. Stylizace dvou odhodlaně stojících mužů – z nichž jeden navíc drží amputační pilku a nůž – v kontrastu skupiny opilých lidí válejších se mezi odpadky a v kombinaci se sloganem „nikdo nám tady nepořádek dělat nebude!“ má jistě potenciál vzbuzovat negativní emoce a leckdo může z daného způsobu stylizace nabýt dojmu, že kandidáti nabízejí „silové“ řešení určitého sociálního problému. Uvedené je umocněno tím, že vizuální část je opatřena doprovodným textem „s bojem proti nepřizpůsobivým nikdy nepřestanu!“, přičemž lze považovat za obecně známou skutečnost, že slovo „nepřizpůsobivý“ je v hovorové češtině užíváno nejen jako výraz pro osoby nedodržující sociální normy, ale nezdědka též jako hanlivé označení pro osoby romské národnosti. V tomto směru soud přisvědčuje navrhovatelkám, že jde o stylizaci velmi nekorektní až nevkusnou.
24. Navzdory zmiňovanému nevkusně expresivnímu vyznění však nelze dovodit, že by zveřejnění dané stylizace v souvislosti s volební kampaní představovalo rozpor se zákonem. Jak opakovaně dovodila judikatura (byť ve vztahu k volbám do jiných zastupitelských orgánů), „[p]rostředí voleb nelze ztotožňovat s dobrými mravy, tak jak jsou chápány občanským zákoníkem, ani je nelze posuzovat z hlediska soukromého práva a obecné morálky. Nedostatek etiky ve volební kampani ještě nečiní takové jednání protizákonným (viz usnesení NSS ze dne 29. 6. 2006, č. j. Vol 45/2006 - 17, č. 963/2006 Sb. NSS; obdobně srov. též usnesení NSS ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 42/2013 – 85, či ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 15/2013 - 77). Soud proto konstatuje, že i když angažmá odpůrců 7 a 8 – a případně i dalších osob – na přípravě inkriminované koláže a její zveřejnění v rámci volební kampaně byla přinejmenším na hraně (ne-li za hranou) dobrých mravů, etiky či obecně slušného chování, tak takové jednání současně nelze považovat za vysloveně protiprávní.
25. Současně lze těžko dovodit, že by zrovna inkriminovaná koláž (billboard) představovala klíčový faktor pro ovlivnění vůle většiny voličů. Soud zde neshledává žádnou okolnost, která by nasvědčovala tomu, že by se obyvatelé Kladna v důsledku vystavení negativním emocím či podprahovým sdělením z předmětné kampaně nemohli v konečném důsledku svobodně rozmyslet, jak naloží se svým hlasem. Bylo naopak jejich svobodným uvážením,

zda daný způsob volební propagace – byť sebevíc nevkusný – ocení, či zda jej naopak zavrhnou a raději podpoří jinou stranu či kandidáta, případně se volebního hlasování vůbec nezúčastní. Soud souzní s argumentací navrhovatelek, že je velmi obtížné prokázat, do jaké míry bylo chování voličů ovlivněno právě danou propagací, nicméně bez tohoto prokázání nelze uvažovat o spojitosti namítané vady s volebním výsledkem. Jde opět o požadavek dovozený judikaturou (srov. např. usnesení NSS ze dne 21. 2. 2018, č. j. Vol 50/2018 - 46, jež se týkalo požadavků na prokázání dopadu šíření dezinformačních řetězových e-mailů v období volební kampaně).

26. Poukazují-li navrhovatelky v souvislosti s vlivem předmětné kampaně na chování voličů na skutečnost, že odpůrce 3 obdržel 36,68% hlasů (a 14 mandátů z celkových 33), pak soud připouští, že jde skutečně o velký náskok oproti ostatním zúčastněným politickým stranám, neboť druhá strana v pořadí (odpůrce 2 – Občanská demokratická strana) dosáhla oproti odpůrci 3 ani ne polovičního počtu odevzdaných hlasů (16,9 %) a v porovnání s ním nezískala ani polovinu mandátů (celkem 6) a ostatní strany získaly ještě méně. Rovněž odpůrce 7 se ziskem 7258 hlasů a odpůrce 8 se ziskem 7039 hlasů výrazně překonali kandidáty z konkurenčních stran, z nichž žádný nedosáhl hranice 4000 hlasů. Jestliže takové výrazné množství hlasů obdrželi právě kandidáti, kteří byli vyobrazeni na inkriminovaném billboardu, pak může jít o určitý signál, že tento způsob vedení kampaně na podstatnou část voličů opravdu „zabral“. Navzdory tomuto zjištění má soud za to, že dopad daného billboardu nelze přeceňovat, a to zejména v kontextu dosavadního veřejného působení aktérů na něm vyobrazených. Jak soud ověřil z příslušné části volební dokumentace k předchozím volbám konaným ve dnech 5. - 6. 10. 2018, tak odpůrci 3, 7 a 8 v nich dosáhli velmi obdobného výsledku jako v nyní přezkoumávaných volbách konaných ve dnech 23. - 24. 9. 2022. V minulých volbách totiž odpůrce 3 obdržel 34,23 % odevzdaných hlasů a získal 13 mandátů, současně odpůrce 7 obdržel 6937 hlasů a odpůrce 6691 hlasů (jak soud ověřil ze zápisu o výsledku těchto voleb konaných ve dnech 5. - 6. 10. 2018, jež mu byly současně s volební dokumentací rovněž poskytnuty). Ve světle porovnání výsledků voleb 2018 a 2022 těžko může obstát závěr, že by voliči odevzdávali hlasy jen na základě ovlivnění volební propagací, aniž by zohledňovali předchozí počínání dříve zvolených zastupitelů. Uvedené porovnání výsledků naopak nasvědčuje tomu, že odpůrce 3 coby strana i odpůrci 7 a 8 coby straníční kandidáti mají u části kladenských voličů zjevně kontinuální podporu.
27. Je tedy pouze politováníhodné, že odpůrci 3, 7 a 8 se i za situace zjevně stabilní voličské podpory mají potřebu uchýlovat k podobným druhům stylizace, jakou zvolili na předmětném billboardu. Soud nepopírá, že výtržnosti na veřejných prostranstvích či jejich znečišťování jakož i jiná sociálně-patologická chování sociálně vyloučených osob mohou být z hlediska správy města palčivým problémem a je samozřejmě legitimní nabízet řešení těchto problémů v rámci politické soutěže. Z hlediska politické kultury a občanského soužití je však přinejmenším nešťastné, je-li k prezentaci daného tématu zvolena kampaň cílící na podprahové vyvolání negativních emocí a nepřímo přispívající ke štěpení společnosti.
28. Argumentují-li navrhovatelky nálezem ÚS 57/10 *Krupka*, tak v tam řešené věci šlo o diametrálně odlišnou skutkovou situaci. V uvedené věci docházelo k organizovanému svážení voličů do volebních místností, kde jim byl přidělen předpřipravený hlasovací lístek, následně se dohlíželo na jejich chování ve volebních místnostech a dokonce u nich byla kontrolována volba konkrétní strany, za což jim byla vyplácena finanční odměna.

V takovém případě již byly namísto vážné pochyby o svobodném projevu vůle při volbě. V nyní posuzované věci však takto markantní zásah do projevu vůle voličů v žádném případě dovodit nelze, neboť – jak již bylo uvedeno výše – i navzdory případnému vystavení negativním emocím či podprahovým sdělením z inkriminované kampaně se kladenští voliči stále mohli svobodně rozmyslet, zda a komu svůj hlas odevzdají.

29. S ohledem na shora uvedené soud uzavírá, že i přes racionální argumentaci navrhovatelek vyhodnotil jejich návrh na neplatnost voleb do zastupitelstva Kladna jako nedůvodný.
30. V zásadě z těchto důvodů soud nemohl vyhovět ani eventuálním návrhovým petitům, směřujícím k prohlášení neplatnosti volby všech kandidátů kandidujících za odpůrce 3 (první eventuální petit), nebo k prohlášení neplatnosti toliko volby odpůrců 7 a 8 coby kandidátů kandidujících za odpůrce 3 (druhý eventuální petit). Část argumentace podporující tyto eventuální petity je navíc založena na tom, že důvod pro neplatnost volby kandidáta spočívá v tom, že narušitelem volebního procesu je buďto strana, jejímž je kandidát členem, nebo že tímto narušitelem je tento kandidát osobně. To je však mylné nazírání. Neplatnost volby kandidáta nelze v žádném případě odvíjet od osoby narušitele volebního procesu, ale jediné od toho, zda jeho zvolení koresponduje s projevenou vůlí voličů. Jak konstatoval Ústavní soud v již zmiňovaném nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, „[z]rušení voleb nelze brát jako trest za porušení volebních předpisů, nýbrž jako prostředek k zajištění legitimacy zvoleného orgánu. Rozhodující je pravděpodobnost vlivu volební vady nebo volebního deliktu (§ 177 tr. z., § 16 odst. 5 a 7 volebního zákona) na volební výsledek v konkrétních volbách s konkrétními voliči.“ Je proto lichá argumentace navrhovatelek v replice, že (případný) nesoulad volební kampaně s ústavními principy by měl z voleb diskvalifikovat její původce, neboť takový druh sankce osobního charakteru platná právní úprava nezná.
31. Pokud jde o argumentaci navrhovatelek ohledně nedostatku právní úpravy, jež neposkytuje dostatečné nástroje pro případný zásah do volebního procesu ještě před samotným rozhodnutím voličů, pak tato argumentace jistě může být inspirativním podnětem k veřejné diskusi za účelem příslušné legislativní změny, nicméně z hlediska platného práva není soudu dána možnost, jak daný nedostatek překlenout.

VI. Závěr a náklady řízení

32. Soud tedy shrnuje, že i když se zčásti ztotožnil s hodnocením navrhovatelek, že grafická koláž (billboard) užitá v rámci propagace strany odpůrce 3 a kandidátů odpůrce 7 a 8 je nekorektní až nevkusnou stylizací na hranici dobrých mravů, tak zároveň její zveřejnění v rámci volební kampaně nelze považovat za protiprávní jednání, natož takové, které by podstatnou měrou ovlivnilo výsledek voleb. Nedůvodnost návrhu na neplatnost voleb v tomto případě znemožňuje vyhovět i eventuálním petitům na neplatnost volby konkrétních kandidátů, nehledě na to že neplatnost volby konkrétních kandidátů nelze odvíjet od osobní odpovědnosti konkrétního narušitele volebního procesu. Z uvedených důvodů soud návrh jako celek zamítl (výrok I).
33. O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s., podle nějž nemá v řízení o neplatnosti voleb, neplatnosti hlasování nebo neplatnosti volby kandidáta žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.
34. Usnesení bude doručeno účastníkům řízení. Současně bude vyvěšeno na úřední desce soudu; usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.)

Praha 21. října 2022

JUDr. Věra Šimůnková, v. r.
předsedkyně senátu